

Klaus Koch skriver om Mark Ingdam (på www.klauskoch.se)

Det er den 16. Marts, og på denne dag 1918 fødtes et af de allerstørste navn i dansk travsports historie: Træner **Mark Ingdam**.

Han fødtes i Prinsesse Charlottes Gade på Nørrebro som en af fire sønner til en far som var installatør og en mor som var hjemmefrue. Blandt brødrene fandtes den 1½ år yngre Leiff, som også skulle blive en dygtig travtræner. Opvæksten var harmonisk, men faderen var af rastløs natur og ville gerne røre på sig, så da Mark var otte år flyttede familien til Sundholmsvej på Amager, hvor faderen startede en købmandsforretning, som han to år senere forpagtede ud for at flytte til Tårnby og et nyt erhverv.

Bopælen i Tårnby lå lige ved siden af den relativt nybyggede Amager Travbane (1922). Der fandtes overhovedet ingen travinteresse i familien, men Mark og hans brødre fik en kammerat ved navn Knud Winther, og Knud havde tilgang til at komme i den unge træner Leth Olsens stald. Det var om Leth Olsen (trænereksamen 1923) man sagde, at han kunne køre hvilken hest som helst i en sytråd, og i slutningen af 20'erne og begyndelsen af 30'erne anvendtes han meget som hjælpekusker af de største trænere (han vandt Derby 1928 med Sofus Sørensens Johnny Finance til 45 gange pengene), og som træner var det Leth Olsen, som fik gang i evighedsmaskinen Willy B. Alligevel blev Leth Olsens karriere kort (se speciel artikel).

Mark og hans kammerater "plankede den" for at komme til trav på eftermiddagene, og var det hverdagstrav skulkede han fra den sidste time i skolen. Efter afsluttet skolegang fik han noget mod sine forældres vilje en halvdagsplads hos træner O. Stampe, som snart blev til en uddannelsesplads hos favoritræneren Sofus Sørensen. Som 15-årig var Mark hos Carl Nielsen (født 1895), og siden blev det også til ophold hos Knud Hansen og Gunnar Vang Andersen, som senere blev en stor træner i Århus.

Af ikke kendte årsager fik Mark ikke plads på trænerekolen 1936, hvilket den en måned yngre Orla Bregnbak for eksempel fik. Ingdam blev meget oprørt og forlod travsporten for at i stedet begynde som cykelrytter på Ordrupbanen. Det gik godt som cykelrytter, men en dag kom der bud fra ingen mindre end championtræner Koster, som ville tale med den unge mand.

- De må vælge mellem cykel- og travsporten og satse hellivet på det, De vælger, lød Kosters ord. Efter betænkningstid valgte Mark travet, og han fik job hos Koster som sidstemand. Men nu var det bare at kæmpe. Jockeylicens blev erhvervet og den 15. Juni 1938 vandt Mark Ingdam sin første sejr. De var med den gamle amerikaner Hanover Speed, som havde vundet Mesterskab for Danmark 1936 for sin tidligere træner Thomas Hansen. Nu var den udbrændt, men Ingdam lykkedes med at få den først over stregen.

Mark blev vist stor tillid af Koster, og han var velforberedt, da han i December 1942 tog trænereksamen for at begynde som selvstændig ved den nye sæsons begyndelse. Med på Marks eksamenshold var blandt andet Fredi Sølberg, Erik Hansen, Gunnar Jensen, Alex Simonsen og Egon Larsen.

Den første hest, Mark Ingdam fik i træning, var den fine Ax Frisco (senere avlshingst på Røde Mølle i Nørresundby), som kom fra Julius Høybye jr. Der kom snart gang i butikken, og det blev til 24 staldsejre det første år (1943). Karrieren tog enorm fart, og 1948 lykkedes det Ingdam at detronisere Koster og tage det første af ti championater opnået i 1948,49,51,52,53,54,55,56,57 og 60. Det blev til tre Derbysejre. Nollo (1952), Snowflake (1956) og Bambino (1960) samt utallige andre storløbssejre.

Mark Ingdam var et vældigt nysgerrigt menneske, og han havde mange interesser. Som idrætsmand var han generelt interesseret af sport og foruden cykling var boksning hans store passion. Han elskede desuden musik af George Gershwin. Han gik også i teatret, og Bodil Kjer var hans favoritskuespillerinde.

Leif Løfgren er en af mange trænere, som blev uddannet hos Mark Ingdam. Jeg spurgte ham for et par år siden, hvorledes han ville betegne sin læremester: - Mark var et geni! lød svaret. Løfgen fortalte om, hvorledes Ingdam skoede sine heste selv, og de svenskere, som tror, at det var Gunnar Nordin, som opfandt løbskørsel uden sko i 70'erne, må tro om. For Ingdam kørte visse heste uden sko allerede i 50'erne. Dagen før løbsdag planerede han skoningen af starthestene nøje. Skulle der komme sne på natten, stod han op, begav sig til Løfgrens bopæl, bankede på ruden og råbte: - Langemand, det sner! Så var det bare for "Langemand" at hoppe op og hjælpe til med omskoningen af samtlige startheste. Ingdam fremarbejdede også for egen hånd seletøjsdetaljer som ingen anden havde fundet på tidligere. Hans platsticbriller til heste er måske det mest kendte. Mark var pådrivende med at få startbilen inført, og han konstruerede en startbil for at påvise det vigtige med at få indført startmetoden. På Amags sidste løbsdag 1948 foretoges en prøvestart med en startbil konstrueret af Ingdam. Det var en Mercedes 180 Cabriolet (fint skulle det være!), som trak en røranordning på hjul (den så nærmest ud som en gødningsspreder). Vingerne blev trukket ind med snore af en person som sad midt i anordningen.

Det tog dog nogle år, inden startbilen vandt indpas. Morsomt nok vandt Mark Ingdam det første officielle startvognsløb i Danmark med Orkanen Frisco i 1953 på Charlottenlund Travbane.

Mark Ingdam var i det hele taget før sin tid på mange punkter, dog var det hverken ham eller Sören Nordin, som opfandt sidestangen. Den fandtes allerede i 20'erne! Men Mark var den første, som etablerede træningscenter på landet. Sofus Sørensen havde godt nok flere år tidligere erhvervet Kratgaarden i Slingerup, men det var mere for rekreation for

hestene, så da Mark med støtte af hesteejeren med pseudonymet Mr.Rasse i 1947 købte Holmegaarden i Vassingerød og byggede træningsbaner, ansås det som et vovestykke. Det gik heller ikke på længere sigt, og det er muligt, at det var i den forbindelse, at Ingdam fik sit første knæk.

Jeg har læst nogle artikler, som Ingdam selv skrev i 40'erne, og det lyser en næsten overdreven selvtillid ud af dem. Der var ingen tvivl om, at Mark Ingdam indledningsvis havde stor tiltro til sig selv. Derfor følte de nederlag, han tilføjedes senere i livet, nok ekstra tunge.

Mark Ingdam var som ung mand næsten estetiker, men en gang i begyndelsen af 50'erne kom han i kontakt med mennesker, som levede lidt mere i svir, og Mark kom så i kontakt med alkohol. Der blev knas i ægteskabet med fru Henny, med hvem han fik to døtre, og prestationsangsten på banen gjorde sig bemærket. En snaps eller to efter arbejdet blev snart en vane. Venner og hesteejere prøvede at påpege problemet i dette for ham, men han ville ikke høre. Under leg med sine to døtre beskadigede han halebenet, hvilket tilføjede ham næsten konstante smerter. Alkoholen hjalp formodentlig kortfristigt. Snart blev det kotume, at Ingdam ofte kom til væddeløb i en brandert, og alle de som vendte det blinde øje til dette, gjorde ham givetvis en bjørnetjeneste, men faktum var, at selvom han skulle hjælpes op i sulkyen, så kørte han ud og gennemførte helt perfekte travløb. Stopuret havde han altid med, om så han knapt kunne se ud af øjnene.

Store hesteejere som Søren Friis kæmpede hårdt for at støtte Mark, men hans skæbne var besejlet. Utroligt, at han under så mange år af misbrug kunne holde sig i toppen. Jeg tror, at pressen hjalp til der ved aldrig at tage problemet op. Under de sidste 5-6 år i livet var Mark ofte sygemeldt fra løbene. Men de officielle årsager som helt normale hvedagssygdomme blev der aldrig sat spørgsmåltegn ved.

Mark Ingdam formåede at rykke sig op en sidste gang i 1960, hvor han både blev champion og vandt Derby. Et år senere havde han blot tre heste i træning, og sådan var det de sidste tre år af hans karriere. Den 10. Juni 1964 vandt han sin sejr nummer 1.085, den sidste i hans liv. Det var pudsigt nok Søren Friis's Flain, som det skete med. Ugen efter, den 17. Juni, kørte han sit allersidste løb med hesten FASTER. Nogenlunde samtidigt mistede Mark sin elskede moder, og det kan have været det sidste puf mod hans alt for tidlige død. Den 15. Juli befandt han sig i bevidstløs tilstand og den 25. Juli kom døden, som væddeløbsbladets redaktør Kaj Hansen beskrev det, og befriede en meget respekteret travtræner og et afholdt menneske for hans mange lidelser. Mark Ingdam var geniet, som kun fik lov at leve halvdelen af sit liv. Han levede stærkt og døde ung. Mark Ingdam blev blot 46 år.